

Visionära synpunkter på framtida utbildningsbehov

Bengt Lennartsson
Institutionen för datavetenskap
Linköpings Universitet
581 83 LINKÖPING

Telefon: 013 - 28 1968
Telefax: 013 - 28 4499
E-post: BLn@IDA.LIU.se
<http://www.ida.liu.se/~bln/>

-1-

Visionära synpunkter på framtida utbildningsbehov

- Nya problem/arbetsuppgifter
- Nya (arbets)metoder
- Nya hjälpmedel/tekniker
- Nya (sam)arbetsformer
- Nya förutsättningar i övrigt

-2-

Visionära synpunkter på framtida utbildningsbehov

- Nya problem/arbetsuppgifter

Hur många av dagens problem och
arbetsuppgifter fanns
- för 10 år sedan?
- för 35 år sedan?

- WWW, Internet, etc
- EU-krav: produkter, upphandling osv
- globala miljökrav, växthusgaser, ...
- förbindelserna med Östeuropa
- logistik, global lageroptimering o.d.

-3-

Visionära synpunkter på framtida utbildningsbehov

- Nya (arbets)metoder

Hur många av dagens (arbets-)
metoder fanns
- för 10 år sedan?
- för 35 år sedan?

Lite lösryckta exempel:

- just-in-time
- TQM, CMM, ISO-900X,
- PBB, etc
- simulering, animering
- ständig vidareutbildning och kompetensutveckling

-4-

Visionära synpunkter på framtida utbildningsbehov

- Nya hjälpmedel/tekniker

Hur många av dagens hjälpmedel
och tekniker fanns
- för 10 år sedan?
- för 35 år sedan?

- dator, datanät, telefax, mobiltelefon, satellit
- databaser, ordbehandlare, kalkylprogram
- CAD, CAM, EDI, WWW, EAN
- automatlager, förarlösa fordon
- simulatorer och emulatorer

-5-

Visionära synpunkter på framtida utbildningsbehov

- Nya (sam)arbetsformer

Hur många av dagens
(sam-) arbetsformer fanns
- för 10 år sedan?
- för 35 år sedan?

- distribuerade grupper, ditansarbete
- självstyrande grupper, decentraliserat ansvar, platta organisationer
- välutbildade anställda/medborgare

-6-

Visionära synpunkter på framtida utbildningsbehov

- Nya förutsättningar i övrigt

Hur många av förutsättningarna
i övrigt gällde
- för 10 år sedan?
- för 35 år sedan?

- höggradigt automatiserad varuproduktion
- höggradigt automatiserad material- och lagerhantering
- snabbare och effektivare kommunikationer
- mycket snabb teknikutveckling
- ökande medelålder
- kulturellt och etniskt mångfald
- ökad geografisk rörlighet, internationalisering
- datorbearbetning och -lagring "nästan gratis"

-7-

Visionära synpunkter på framtida utbildningsbehov

Mer fokusering på *förmåga* än på *kunskaper* ?

- *Förmåga att skaffa* sig kunskaper viktigare än kunskaperna i sig
- Förmåga att se *sammanhang och helhet* viktigare än detaljerade faktakunskaper
- Förmåga att *kommunicera och samarbeta* viktigare än enskild
- Förmåga att *ställa rätt frågor* till rätt instans vid rätt tidpunkt viktigare än förmåga att följa givna detaljerade instruktioner
- Förmåga att tidigt *upptäcka och förstå* nya trender

-8-

Visionära synpunkter på framtida utbildningsbehov

Kan man förutsäga behov
- på 10 års sikt?
- på 35 års sikt?

*Kan (allmänna skolväsendet och)
universitet och högskolor klara av
att utveckla alla dessa förmågor ???*

*Hur skall universitet och högskolor kunna
klara av att utveckla alla dessa förmågor ???*

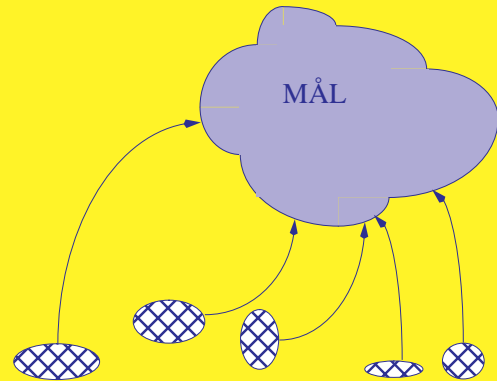
Kan någon annan göra det ???

Visionära synpunkter på framtida utbildningsbehov

*Hur skall universitet och högskolor kunna
klara av att utveckla alla dessa förmågor ???*

Problembaserat lärande (PBL) ?? Varför ??

Visionära synpunkter på framtida utbildningsbehov

*Hur skall universitet och högskolor kunna
klara av att utveckla alla dessa förmågor ???*

*Samverkan mellan grundutbildning och
forskning ?? Varför ??*

*Samverkan mellan högskolan och externa
intressenter (näringsliv, förvaltning och
organisationer) ?? Varför ??*

Internationalisering ?? Varför ??

Visionära synpunkter på framtida utbildningsbehov

*Hur skall universitet och högskolor kunna
klara av att utveckla alla dessa förmågor ???*

*Samverkan mellan grundutbildning och
forskning ?? Varför ??*

*Samverkan mellan högskolan och externa
intressenter (näringsliv, förvaltning och
organisationer) ?? Varför ??*

Internationalisering ?? Varför ??

Visionära synpunkter på framtida utbildningsbehov

Vision:

Utveckla

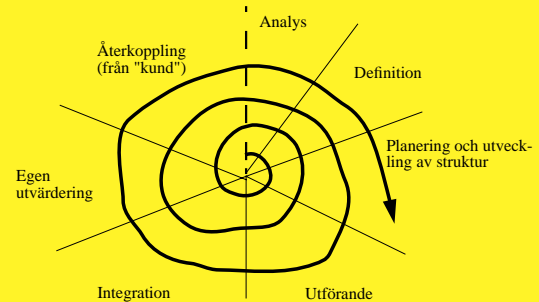
- alla organisationer
  - hela nationen
  - hela mänskligheten
- till en lärande organisation**

- 13 -

Modell för utvecklingsarbete

Spiralen är en modell för såväl
(grupp-)lärande som för allmänt
**utvecklings- och
konstruktionsarbete**

- 14 -

"Programvarukrisen":

Slagord och patentmediciner genom åren ....

Högnivåspråk
Strukturerad Programmering
4:e Generationens språk, Applikationsgeneratorer
Formella specificationer, Formella metoder
Prototyputveckling, Inkrementella stödsystem
Artificiell intelligens, Expertsystem, Kunskaftsteknik ...
5:e generationens datorsystem, Logikprogrammering
Funktionell programmering, Deklarativ programmering
Ada, "Standardiserade programvarukomponenter"
Integrerade stödsystem och Totala projekt databaser
Objektorienterat allting, C++, Klassbibliotek
"Case-verktyg"
Programvarufabriker
Återanvändning, "Application and Domain Engineering"
Arbetsstationer i nätverk, Klient-Serverarkitekturer
Processförbättringar (TQM, ISO 9000, 9001, 9000-3, CMM)
Multimedia, Internet, WWW
Programvaruarkitekturer
etc.

- 15 -

The Microsoft Strategy

as interpreted by M. Cusumano and R. Selby:
*1. Find smart people who know the technology
and the business*

2. Organize small teams of overlapping functional specialists

3. Pioneer and orchestrate evolving mass markets

4. Focus creativity by evolving features and "fixing" resources

5. Do everything in parallel, with frequent synchronizations

6. Improve through continuous self-critiquing, and sharing

7. Attack the future !

From
Michael A. Cusumano, Richard W. Selby: *Microsoft Secrets - How the World's Most Powerful Software Company Creates Technology, Shapes Markets, and Manages People*. The FREE Press 1995.

- 16 -

The 7 Habits of Highly Effective People

1. Be Proactive
2. Begin with the End in Mind
3. Put First Things First
4. Think Win/Win
5. Seek First to Understand,
Then to Be Understood
6. Synergize
7. Sharpen the Saw

From Stephen R. Covey: *The 7 Habits of highly effective people*
Simon & Schuster, 1992.

Visionära synpunkter på framtida utbildningsbehov

Litteratur:

Peter M. Senge: *The Fifth Discipline -
The Art & Practice of The Learning Organiza-
tion*
ISBN 0-385-26095-4

Michael A. Cusumano, Richard W. Selby:
*Microsoft Secrets: How the world's most
powerful software company creates technology,
shapes markets, and manages people.*
ISBN 0-02-874048-3

Stephen R. Covey: *The Seven Habits of Highly
Effective People*
ISBN 0-671-70863-5